

Posudek

Autorka: Jitka Kubátová

Název: Utváření profesní identity kouče. Narativní perspektiva.

Rigorózní práce Jitky Kubátové představuje významné přepracování její stejnojmenné diplomové práce. Změny se týkají především dvou oblastí. Práce je podstatně lépe strukturovaná - autorka se vyhýbá opakování jednotlivých tvrzení, kapitoly na sebe přehledně navazují a analytická linka práce je pro čtenáře o poznání jasnější. Díky lepší struktuře tak více vynikne směřování práce i její přínosy. To se týká druhé významné změny: práce je více analytická. Především tím, že přináší nejen jednotlivé fáze vývoje profesní identity koučů (při dodržování narativní perspektivy), ale také jejich přehledné tématické třídění (motivace, činnost, smysl), což tvoří druhou pomyslnou osu analytické práce (kap. 5.2.4.).

Autorka pro svůj výzkum zvolila metodu interpretativní fenomenologické analýzy, což je vzhledem k tématu a především vzhledem k povaze dat adekvátní, nicméně metodologie je obohacena o narativní linku. Vzhledem k celkovému pojetí zpracování dat to považuji za možné. Z IPA tak zůstává především idiografický (s výjimkou druhé, více syntetizující, analytické části) a hermeneutický přístup.

Analytickou část práce můžeme rozdělit do třech úrovní: první je striktně idiografická a deskriptivní. Autorka se věnuje každému respondentovi zvlášť a zachycuje jeho zkušenost se "vstupem" do profese kouče. Text je stručný, autorka se "drží stranou", nechává promlouvat respondenty. Ve druhé části (nazvané jako "Celková analýza dat") však přichází takřka "odnikud" s fázemi vývoje profesní identity koučů. V textu jsou fáze popsány, v datech solidně ukotvené, přeci jen však působí poněkud arbitrárně (nikoli chybně). Ocenit lze vymezení podkategorií u jednotlivých fází vývoje identity. Jsou zvoleny chytře a nabízejí čtenáři to, co chybí na začátku kapitoly: sémantické vymezení fází a vymezení jedné fáze vůči druhé. Ve třetí (nejkratší) části dochází k vyčlenění "horizontálních" témat motivace, činnosti a smyslu. Tuto část vnímám jako vhodnou a přehlednou syntézu získaných dat s určitou ambicí formulovat teorii založenou na získaných datech, jakkoli se tento přístup již vymyká IPA. Vzhledem k tomu, jak autorka pracuje s daty to však nevádí, naopak jsou zde jednotlivé poznatky vhodně shrnuty a zestručněny. Jednotlivá témata se prolínají, nevíme, kde přesně je např. hranice mezi motivací a smyslem, nicméně opět platí, že dělení je utvořeno s respektem k tomu, jak oblasti popisovali sami respondenti.

Také diskuze je provedena na několika úrovních. Nejprve se autorka věnuje srovnání výsledků výzkumu s vývojově orientovanými autory (Marcia, Mahlerová, Erikson), postupně přechází do tématu profesní identity, chybí však např. porovnání výsledků výzkumu s vývojem profesní identity u jiné profese. Není také jasné, jak se na výsledcích podílel např. věk respondentů, jejich profesní kontext (komerční sféra), případně kulturní specifika. Nicméně to se netýká kvality výstupů, spíše míry jejich možné zobecnitelnosti.

Rigorózní práce je dobře strukturovaná, metodologicky zvládnutá a přináší zajímavé výsledky, se kterými lze dále výzkumně pracovat.

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 10. ledna 2023
PhDr. David Heideř, PhD.